

Археометричен и археологически подход към керамиката
Рецензия на S. Y. Waksman (ed.). *Archaeometric and Archaeological Approaches to Ceramics* (BAR International Series 1691), 2007, Oxford: Archaeopress, ISBN 978-1-4073-0129-7

Ивелин Кулев^a

^a Факултет по химия и фармация, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, бул. Джеймс Баучър 1, София 1164, kuleff@chem.uni-sofia.bg

Archaeometric and Archaeological Approaches to Ceramics

Ivelin Kuleff^a

^a Faculty of chemistry and pharmacy, Sofia university St. Kliment Ohridski, 1 James Bourchier Blvd., 1164 Sofia, Bulgaria, kuleff@chem.uni-sofia.bg

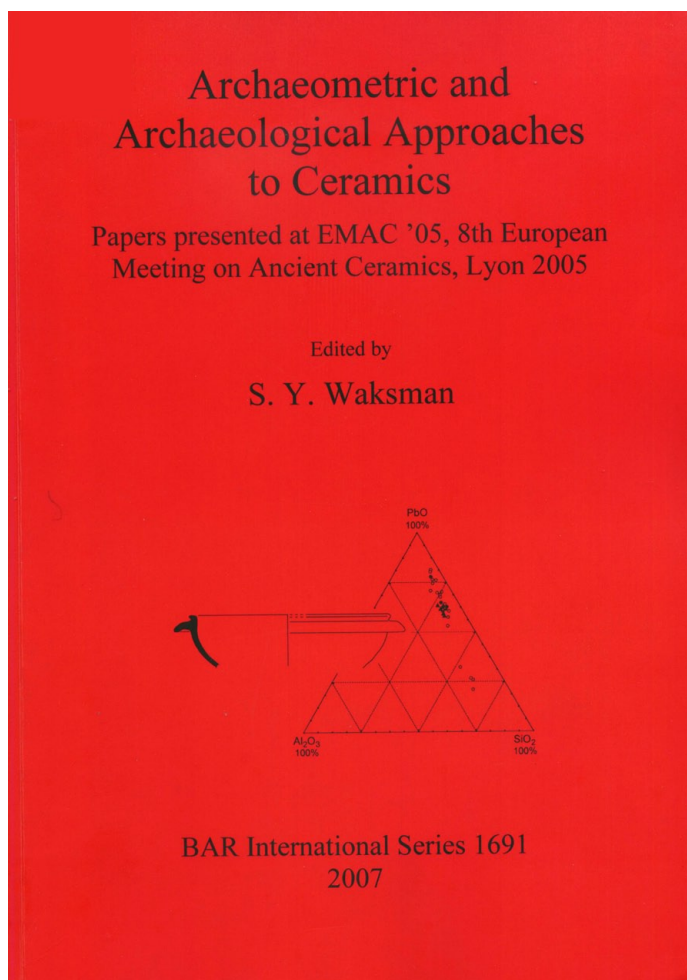
Book review: S. Y. Waksman (ed.). *Archaeometric and Archaeological Approaches to Ceramics* (BAR International Series 1691), 2007, Oxford: Archaeopress, ISBN 978-1-4073-0129-7

През 2007 г. издателството на British Archaeological Reports публикува сборник от статии, озаглавени „**Archaeometric and Archaeological Approaches to Ceramics**“ (BAR International Series 1691) с редактор Йона Ваксман (S. Y. Waksman; ISBN 978-1-4073-0129-7).

Книгата представлява сборник от подбраните след рецензиране статии, представени на 8-та Европейска Среца по Древна Керамика (European Meeting on Ancient Ceramic – EMAC) в Лион през 2005 г.

Тази поредица от симпозиуми, посветени на археологическата керамика, започва през 1991 г. в Рим, като всеки 2 години в един европейски град се събират специалисти, използващи при изучаването на древната керамика различни аналитични методи.

В сборника са публикувани 27 статии от симпозиума в Лион, Франция. Книгата е в поредицата на BAR (British Archaeological Research), в която определянето на *елементния състав* се осъществява с помощта на: енергетично-дисперсионен рентгенофлуоресцентен анализ (ED-XRF), **вълново-дисперсионен рентгенофлуоресцентен анализ (WD-XRF)**, индуцирана емисия на рентгенови лъчи от ускорени протони (PIXE), инструментален неутронноактивационен анализ (INAA); на *минералния състав* с помощта на: рентгеново-дисперсионен анализ (XRD), Раманова спектрометрия, петрографски анализ или дюншлиф-анализ; както и употребата на инфрачервени спектри с Фурие-трансформация (FTIR); **сканиращ електронен микроскоп (SEM)**; поляризационен оптичен микроскоп (OM); мьосбауерова спектрометрия. Представени

са триъгълни диаграми за състава на керамиката и глазурите, кластерен анализ въз основа на елементния състав, снимки на дюн-шлифи, двумерни диаграми, спектри.

Изследваната във всичките 27 статии керамика произхожда от: **Боливия** (Пария от времето на инките – 1400-1550 г. AD); **Гърция** (о-в Кос от IV век пр. Хр. до I век сл. Хр.; о-в Крит – микенска от 1400-1200 г. пр. Хр.; Северна Гърция – Македония – късен неолит от 4800-3800 г. пр. Хр.); **Испания** (култура на „камбановидните чаши“ от района на средния басейн на р. Гуадиана – III хилядолетие пр. Хр.; амфори от Барселона от II век пр. Хр. до I век сл. Хр.; глазирана керамика от Барселона от XIV-XVII век сл. Хр.); **Италия** (северна Калабрия – ранен, среден и късен неолит; глазирана керамика от Лигурия от XIII век сл. Хр.; глазирана византийска керамика от Лигурия от XII-XIII век сл. Хр.; керамика от селището Горцано в района на Модена – XVII-XII век пр. Хр.; Сицилия – тухли и керемиди от района на Катания от IV-V век пр. Хр.; юго-източна централна Италия – от VI до III хилядолетие пр. Хр.; теракота от Ферара – XIII век сл. Хр.; керамика от римската епоха); **Сирия** (северна Сирия от VIII-IX век сл. Хр.); **Сърбия** (Гърчин град от 530-615 г. сл. Хр.); **Турция** (византийска, глазирана от VII век сл. Хр. от Истанбул; пигменти в глазирана керамика от Изник); **Узбекистан** (глазирана керамика от Акшикет от X-XI век сл. Хр.); **Украйна** (турска керамика от Крим от XV век сл. Хр.); **Унгария** (от района на езерото Балатон от VI хилядолетие пр. Хр. до II хилядолетие пр. Хр.; юго-западна Унгария от IX век сл. Хр.); **Франция** (Лион, керемиди от II век пр. Хр.; Лион, амфори от I век сл. Хр.; юго-западна Франция, юго-източна Франция от

V-VII век сл. Хр.; металургична керамика за производство на мед от Париж от XIII-XIV век сл. Хр.); **Черна гора** (керамика от вида гнатия от днешния град Рисан – от IV-II век пр. Хр.); **Швейцария** (среден Неолит – 3870-3520 г. пр. Хр.).

Проведените археометрични изследвания биха могли да бъдат групирани по следния начин: определяне здравината на амфори чрез използване на модели и подходяща компютърна система; определяне на температурата на изпичане; локализиране на изследваната керамика, т.е. определяне на произхода на суровините – глината (provenance study); технология на производство на керамичните изделия – суровини, начин на изработване на керамичното тяло, начин на изпичане на керамиката.

Много от включените в книгата статии, убеден съм, представляват интерес за българските археолози. При това интересът би могъл да бъде продиктуван както от директно използване на описаното изследване, така и за провеждане на подобно изследване с намерени при археологическите разкопки в България керамични предмети. Ето защо си позволявам да препоръчам тази книга на всички интересувачи се – студенти и работещи в областта на археологията, а също не и в областта на химията и физиката.

Книгата може да бъде намерена в библиотеката на Факултета по Химия и Фармация на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“.